

Posrečena drznost.

Letos je minulo 70 let, ko se je upal Gravelet po železni vrvi vpričo 300.000 gledalcev preko Niagara vodopada. Niagara vodopad je največji na svetu. Na dolžino znaša več sto metrov in z gromovitim bobnenjem padajo vodne sile iz Erie jezera v Ontario jezero severno od Newyorka.

Kedo je bil zmagovalac Niagara vodopada?

Mož, ki je prekoračil Niagara vodopad po železni vrvi, je bil Gravelet, ki se je preživiljal z nastopi po cirkusu in ga je imenovalo vse Blondin. Že na šestletnega dečka je napravil plesalec po vrvi tak utis, da je sklenil, da ga bo dosegel v tej spretnosti, če ne prekosil. Mnogo let je potoval s cirkusom okrog po svetu in je prišel na misel: prekoračiti po železni vrvi Niagara vodopad, česar se še ni bil lotil do tedaj nikdo. Svoj načrt je razglasil po Ameriki. Amerikanci mu tega niti niso verjeli. Blondinovi tovariši so smatrali drzni načrt za neizpeljiv, zopet drugi so trdili, da mora biti človek s tako blaznim načrtom, nor. Blondin pa se je, ne meneč se za svarišo javnosti, podal k vodopadu, kamor je tudi naročil železno vrv in je še enkrat povdaril po časopisju, kedaj da se bo spustil prvič preko vodopada. Amerikanci so začeli staviti visoke denarne vsote. Največ jih je bilo prepričanih, da se tako drzna prekoračitev nikakor ne bo posrečila in da je že tozadejni načrt samomor. Blondin je pustil napeti vrv 700 m na dolgo. Eden konec je bil pritrjen na skalo, drugi za orjaško drevo.

Napovedano se uresničuje.

Prvi dan, ko je bilo napovedano, da se bo podal Blondin na to najbolj drzno pot, se je zbralo ob Niagara 30.000 radovednežev iz Združenih držav in Kanade. Blondin je splezal na vrv z navnotežno palico v rokah z ameriške — ne kanadske strani. Očividci so trdili, da je bil ravnodušen in da ni napravilo nanj ploskanje zbranih množic nobenega utisa. Urnih korakov je stopal proti polovici in ni niti enkrat pogledal v strahovito gromče padajoče valovje. Gledalci so pridržali sapo, ko je bil Blondin na sredini poti, kjer se je vrv najbolj nevarno gugala. Že je prekoračil sredino in je stopal proti drugemu koncu — kar naenkrat — ljudem je zastala kri, se je obrnil in hitel nazaj proti sredini, se je čisto mirno usedel in gledal na vse strani. Nato je legel po dolgem na vrv na hrbet, s palico je skrbel za ravnotežje in v ležečem položaju se je prekobilnil nazaj, se postavil na noge in šel proti drugi strani. Ko je splezal z vrvi na tla, je bilo navdušenje gledalcev glasnejše nego bobnenje padajoče vode. Po par minutah se je podal Blondin znova na vrv, a tokrat s fotografičnim aparatom na stojalu. Ko je prekoračil dve tretjini poti, je napravil par posnetkov čudeže se množice. V tretje je stopil na vrv, a tokrat s stolom naslonjačem v

rokah. Stol je postavil na vrv in sedel vanj. Z naslonjačem je izvajal tako vratolomne drznosti, da so nekateri gledalci prestrašeno kričali, nekaj se jih je celo onesvestilo, a Blondin se je vrnil srečno tudi z naslonjačem na tla.

V spremstvu na vrvi.

Časopisje celega sveta je pisalo o Blondinovi neverjetni zmagi. Mnogo, mnogo jih je bilo, ki sploh niso verjeli časopisnim poročilom in so bili uverjeni, da je prekoračenje Niagara vodopada po vrvi bajka in izmišljotina. — Blondin je moral poslati svetovnim listom brzojavke, v katerih je potrdil resnico tozadevnih vesti in je zagotovil javnost, da bo že posrečeno drznost ponovil. Sedaj še le je bila vzdramljena človeška radovednost. Ko je bila napovedana za jesen ponovitev z novimi vratolomnostmi, se je zbralo še enkrat toliko radovednežev kakor prvič. A naenkrat se je pojavil konkurent. Blondinov rojak in njegov učenec se je javil in trdil, da bo prekoračil drug vodopad v bližini Niagara in bo nesel preko še enega moža na hrbtu. Blondin se ni pustil postaviti v senco, ko je že bil vzbudil pozornost celega sveta. Razglasil je, da ponese vsacega, ki bi se mu zaupal prego Niagara. Da, onemu, ki se poda z njim na nevarno pot, je obljubil večjo vsoto za nagrado. Veliko se jih je oglasilo, ko so pa videli položaj na licu mesta, so se prestrašili ter pobegnili. Slednjič je prišel mlad Amerikanec, Harry Colcord, ki je bil navdušen za Blondina in mu obljubil, da se bo pustil od njega nesti na hrbtu od enega brega Niagara do drugega. Prejel je od mojstra natančna navodila. Prvi pogoj je bil, da mora sedeti čisto na miru in nikakor se ne sme brigati on za ravnotežje, naj se zgodi karkoli. Ko je bila napovedana predstava s človekom na hrbtu, se je zbralo več nego 300.000 gledalcev. Ko se je prikazal Blondin z odraslim moškim na hrbtu, je zavladala popolna tišina.

Colcordovo poročilo.

Colcord je zapustil pisano poročilo o utisih med potjo in jih slika s temi le besedami: »Najbolj razburljivo na potu po vrvi je bilo, 7 krat plezati s hrbta ter se odpočiti, kakor ga je bil podučil Blondin. Cela pot je bila razdeljena v osem oddelkov in pri vsakem počivališču je moral počasi zapustiti Blondinov hrbet, poiskati vrv pod nogami, mirno čakati, da se je Blondin oddahnil in zapovedal, da mu zopet spleza na hrbet. Vse je šlo po sreči. — Dosegla sva sredino. Tukaj sva namepravala postati, da se odpočijeva za najbolj opasni del, ko se je naenkrat utrgala ena od podpornih vrvi, da sva bila jaz in Blondin kakor v kaki gugalnici: 30 metrov v višini, pa zopet 30 metrov navzdol. Toliko vem, da sem čepel na Blondinovem hrbtu kakor mrlič. Blondin je pričel teči. Čutil sem z rokami, kako je začel vretli iz Blondinovega telesa pot, kako je postala vsa njegova obleka mokra in se mu tresla vsaka mišica. Bili so to nezabno grozni trenutki, v katerih sem bil pre-

Samo 130 Din
rdeča ali rožasta odeja!

Samo 160 Din
krasna klot odeja!

Samo 43 Din
sivo vzorčasta flanel-odeja!

1004 Razpošilja

Trgovski dom Stermechl, Celje št. 24

Neodgovarjačje se zamenja sli vrne denar.

Zahtevajte takoj novi, veliki, brezplačni, ilustrirani cenik z več tisoč slikami!

pričan, da sva oba zapisana gotovi smrti. Ko sem začel razločevati gibanje obeh, je bil Blondin že pri prihodnjem oddelku in stopal bolj počasi. — Tukaj sem zagrešil nehote par nerodnih migljajev in Blondin mi je zaklical: »Harry, bodi miren, ali te bom pogljal s hrbta!« Uvidel sem, da nevarnost še ni bila prekoračena in da je moral Blondin radi ravnotežja naravnost teči. Ko je zmagal še en oddelek, je bil umirjen, moral sem splezati s hrbta, da je nosač počival. Nekaj minut za tem počitkom sva dosegla nasprotno stran, ko sem preživel v celem življenju najbolj razburkane trenutke. Blondinova ravnodušnost in izredna spretnost sta rešili meni in njemu življenje.»

Od 300.000 gledalcev ni zapazil niti eden, da se je utrgala podporna vrv. Vse je bilo prepričano, da je Blondinov nagel korak ena od njegovih spretnosti. Ker so bile velike stave na uspehi in neuspehi, je najbrž nekdo, kateremu je bilo na tem, da Blondin ne uspe, pred predstavo podporno vrv narezal, da se je utrgala. Blondin in Colcord sta pozneje predstavo še enkrat ponovila, a tokrat brez kakega pripetljaja.

*

Tehnika v živalstvu.

Mi živimo v dobi tehnike. Načrt mostu preko Atlantika ali predor pod Tihim Oceanom bi bil v sedajšnjih časih tehničnih rekordov nekaj samo po sebi umljivega. Novodobnim inženjerjem ni nič nemogoče. Ako pa bi trdili, da lahko opazujemo vsak dan in vsako uro v živalstvu vzglede gradbene tehnike, ki nadkriljuje vse, kar je zgradila doslej človeška roka, bi zmajal marsikdo neverjetno z glavo. In vendar moramo mi ljudje priznati, da smo večkrat za živalmi, ki vršijo čudovita dela in sicer brez predizobrazbe in pravih pripomočkov. Inženjer, ki bi bil v stanu dvema praznima rokama zgraditi na morskem dnu popolnoma zaprto hišo, se še ni rodil. To delo opravi igraja morskaj pajek. Glede tehnike v živalstvu hočemo navesti nekatere vzglede.

Termiti.

Termiti, mravlje vročih dežel, so znani tudi pod imenom »bele čebele«. Ako gre za gradbeno umetnost v veliki, nimajo te žuželke nobenega teh-

meca vsaj na naši zemlji. Nekatere vrste termitov živijo v natančno izdelanih podzemeljskih hodnikih ali pa v lesu starih dreves, ki so izdolbena z neverjetno spretnostjo. Drugi termiti gradijo visoke stavbe iz ilovice, fino zgrizenega lesa, ali celo iz lastnega blata, ki učinkuje pri termitih, ki se preživljajo z lesom, kakor celuloza. Stavbe termitov po pokrajinah južne Amerike dosežejo višino štiri in pol metra. V okolici kraja Port Darwin v južni Avstraliji je najti stavbe termitov, ki so pet do šest metrov visoke in izgledajo kakor trdni stebri ali majhni stolpi. Podzemeljski hodniki termitov so veliko bolj umetno izpeljani nego kaka podzemeljska železnica. Za slučaj, da se podere eden hodnik, je že drugi predviden. Večkrat se zgodi, da izdolbejo termiti pod kako hišo zemljo tako, da se zgradba podre.

Drugi stavbeniki.

Naše čebele tudi ne sme biti sram radi njene gradbene spretnosti, akoravno ne more tekmovali s sorodnicami po vročih pokrajinah. Čmrli je tudi mojster, ako gre za izdolbenje kakenga debela. Tudi ptiči so ohranili gradbeno slavo. Le opazujemo lastovice, kako delajo svoja gnezda. Črna žolna je pravcati tesar, ako izključe za svoje gnezdo prostor v čisto sveže drevo. Zunanja stran ščinkovčevega gnezda je vsikdar tako prikrojena, da zgleda kakor drevesno deblo. Tudi glede notrajne opreme gnezda so ptiči mojstri. Laplandski vrabec si položi na dno gnezda perje snežene kure, kalin žimo. Velik umetnik v tem oziru je v Indiji živeči ptič krojač. On si napravi gnezdo iz pamuka in ga prepereže na znotraj z žimo. Nato položi gnezdo med dva lista na drevesu in ju sešije. Kot nit rabi ptičji krojač ostanke motvozov, če ne najde teh, si splete sam nit iz pamuka. Njegov tovariš iz Afrike, takozvani tkalec, zna celo tkati. Ta ptič živi v celih kolonijah, ki prebivajo pod skupno streho, ki je naravnost stkana.

Vsakdo pozna pajka, ali le malokateri zna ceniti njegove tehnične zmožnosti. Kolikokrat vidimo pajčevino med dvema visokima drevesoma in ne mislimo, koliko truda stane ubogo žuželko, da dovrši to delo, viseč med nebom in zemljo.

So tudi pajki, ki znajo graditi podzemeljske hodnike. Pajki spredejo poleg glavnega vhoda v bivališče še en izhod, skozi katerega utečejo v slučaju nevarnosti.

*

Iz torbe policijskega komisarja.

Znamenit policijski komisar v Berlinu je izdal spomine iz dolgoletne prakse kot zasledovalec različnih velikomestnih zločincev. Iz teh spominov lahko navesti nekatere vzglede:

Premog zastonj.

Po velikih mestih trpe revnejši sloji rimski dobi radi mraza, ker primanjkuje premoga ali je pa predrag. Koliko

veselje je zavladovalo v stanovanjski hiši, ko so pripeljali trgovci s premogom od raznih strani najfinejši premog čisto zastonj. Izjavili so, da se je oglasil pri njih neznan gospod, ki je plačal premog in naročil, naj se ga izroči toliko tej in toliko tej potrebni družini. Koliko veselje za reveže in trgovce! Kako razočaranje za prodajalce, ko so zvedeli dober mesec po tako imenitni prodaji, da je bil premog plačan z velikim ponarejenim denarjem, katerega so oni menjali s pravim drobščem. Premog je bil od siromakov pokurjen, razpečevalci ponarejenih bankovcev bogznaj kje, trgovci brez denarja, premoga ter še preobilo sitnosti ter opravkov na policiji.

Ruski inženjer in žandarji.

Ob francosko-nemški meji je lično obmejno mestece, ki je zastraženo od obeh strani z obmejno žandarmerijo. Nekega večera so zajeli nemški orožniki ruskega inženjerja, ki je hotel prekoračiti nemško mejo brez potnega lista in plačila obmejne takse. Tiral so ga na čuvajnico in mu narekovali precejšnjo globo. Inženjer je izjavil, da plača takoj na licu mesta prisojeno kazen, da mu le ne bo treba hoditi še v žandarskem spremstvu daleč kam. Potegnili so iz žepa velik francoski bankovec, iz katerega je še prejel nazaj v drobšču precejšnjo svoto. Preteklo je nekaj tednov, predno je prišla obmejna straža na to, da se je bil oglasil lepo oblečeni ruski inženjer še pri mnogih nemških obmejnih stražah, katere je nasamaril s ponarejenim denarjem, za katerega je prejemal pristne nemške marke ter pfenige.

Pisalni stroj za g. sodnega svetnika.

V veleprodajalni pisalnih strojev v Berlinu je poklical telefon. G. sodni svetnik Meindl je prosil tvrdko, naj pošlje takoj v sodno palačo najboljši pisalni stroj, kjer ga bodo par dni preizkusili in nato plačali iz državne blagajne. Trgovski sluga je odnesel stroj na sodišče, kjer slučajno ni bilo v uradu g. svetnika Meindla. Pustil je stroj in odšel. Kmalu zatem se je oglasil drug služabnik, ki je izjavil, da je zamenjala tvrdka pisalnih strojev ime Meindl z imenom bančnega svetnika Breindl, ki je naročil ta stroj. Sluga je odnesel stroj in ni ga plačal tvrdki ne svetnik Meindl in ne Breindl, ker se ga je polastil na lahek način pretkan goljuf.

Krčmar in kvartopirski.

V berlinskem predmestju je krčma, kjer so se zbirali sumljivi kvartopirci, ki so posebno radi ogoljufali kakenga bolj petičnega kmeta, ki se je spustil z njimi v kartanje. Največje veselje je imel krčmar sam, ako je odfrčal iz njegove gostilne kak prav petičen kmečki ptič brez — perja.

Velikomestni kartni goljufi so pripovedovali nekega dne krčmarju, da jim bo padel v past bogat stavbenik iz Westfalske. Da ga izvabijo v večjo zgubo, rabijo najmanj 3 tisoč mark ali 42 tisoč Din, katere jim naj posodi proti obrestim in takojšnjem povračil-

lu, ko bodo oskubili stavbenika. Gostilničar je poznal dnevne goste ter odštel denar v upu na dobiček ter zabavo. Tulec je res prišel in bil kmalu zapleten v razburljivo igro, v kateri je pa dobil med kregom in kletvicami celih 3 tisoč mark. Krčmarjeva prijateljica sta bila resnega mnenja, da jima mora posoditi gostilničar še 2 tisoč mark, ker vestfalski bogataš je baš sedaj v pravem kvartopirskem razpoloženju, da bo z njim prav lahek posel. Krčmar je odštel še 2 tisoč mark, ki so romale v stavbenikov žep. Po tej izgubi so dvignili igralci z gostilničarjem vred galamo z zahtevo, da jim mora vrniti stavbenik denar. Ta je pa kričal ter klical na pomoč policijo, katere se je ustrašila sumljiva družba in pustila srečnega kvartarja na prosto. Od tistega večera ni videl gostilničar ne stavbenika in ne onih dveh gostov, katerim je bil posodil denar, ker so igrali ter goljufali vsi trije v kompaniji.

Poštna blagajna in njen oskrbnik.

V Berlinu na glavni pošti je opazil uradnik, da manjka v blagajni večja vsota. Opozoril je na to oskrbnika blagajne, a ta mu je tapljajal s prstom na usta, naj bo tiho in kazal proti stropu v uradne prostore g. poštnega ravnatelja. Ko sta bila sama, je razložil oskrbnik uradniku zadevo s primanjkljajem v blagajni tako-le: »Že par mesecev manjkajo proti zadnjemu v mesecu v blagajni vsote. G. ravnatelj pride, odnese denar in ga vrne točno prvega. Kdo neki bi se ustavljal ravnatelju, ki že ve, kaj da dela in čemu.« Uradnik je bil zadovoljen s to tolažbo.

Po prvem je izginil oskrbnik in pustil blagajno čisto prazno. Uradnik se je približal s strahom ravnatelju in ga prosil, naj vrne, ker je prvi že minul. Opozorjen je bil skrajja prepričan, da se je obrnilo tovarišu v glavi narobe, ker pripoveduje nekaj, česar on ne razume. Pojasnila so letela sem in tja, dokler niso prišli na veliko poneverbo, katero si je privoščil neovirano oskrbnik in pobegnil z denarjem.

Pravi in napačni Köpenik.

Starejšim čitateljem našega lista bo še v spominu zadeva z nemškim stotnikom Köpenikom, ki je bila pred 24 leti v zabavo celemu svetu. Priprosti krojač Voigt v mestecu Köpenik pri Berlinu se je preoblekel lepega dne v nemškega stotnika. Podal se je v vojašnico, vzel vojaško patroljo, aretirjal z njo župana in se polastil mestne blagajne pri belem dnevu. Za tem slučajem izvrne prevare so prežali dolgo časa vsi nemški detektivi, da bi se slučaj Köpenik ne ponovil.

Dobri dve leti za köpenikijado se je prikazal v berlinskem vrtu za divje živali general. Bil je oblečen bolj slabo in nekako sumljivo se je vedel. Detektivi in policaji so padli po njem in ga odtirali vklejenega kljub ugovorom in pojasnilom v zapor. Po dolgem zasliševanju se je izkazalo, da je aretirani ne samo general, ampak celo feldmarschal grof Haeseler.